

Olsztyn, dnia 31 marca 2016 roku

PS-IV.431.4.17.2015.AB

**Pan
Tomasz Podsiadło
Dyrektor
Powiatowe Centrum
Pomocy Rodzinie
w Ostródzie**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Działając na podstawie upoważnienia Wojewody Warmińsko-Mazurskiego Nr FK-VI.0030.1261.2015 z dnia 7 grudnia 2015 r. /akta kontroli, str.1/ zespół inspektorów Wydziału Polityki Społecznej Warmińsko-Mazurskiego Urzędu Wojewódzkiego w Olsztynie, delegatura w Elblągu, w składzie:

1. Agnieszka Błaszczuk - główny specjalista, kierująca zespołem kontrolnym,
2. Marek Wojtas – główny specjalista,

przeprowadził kontrolę problemową w trybie zwykłym w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie. Czynności kontrolne rozpoczęto w dniu 15 grudnia i zakończono w dniu 18 grudnia 2015 roku. Przedmiotem kontroli była ocena działalności organizatora rodzinnej pieczy zastępczej w zakresie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej lub w rodzinnym domu dziecka oraz oceny rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka, w świetle ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2015 poz. 332 ze zm.) – zwanej dalej ustawą.

W wystąpieniu pokontrolnym użyto następujących skrótów:

- Centrum, PCPR, kontrolowana jednostka - co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie;
- organizator- co oznacza: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie.

Kontrola obejmowała okres od 1 stycznia 2013 roku do dnia jej zakończenia. Fakt jej przeprowadzenia odnotowano w rejestrze prowadzonym przez Centrum. Kontrolę przeprowadzono w obecności kierownika Zespołu ds. pieczy zastępczej, wspierania rodziny i organizowania pomocy instytucjonalnej i środowiskowej PCPR w Ostródzie, pani Sabiny Zdunek, w oparciu o analizę prowadzonej w kontrolowanej jednostce dokumentacji oraz złożone przez dyrektora Centrum, pana Tomasza Podsiadło i ww. kierownika wyjaśnienia.

Działalność Centrum w zakresie objętym kontrolą ocenia się **pozytywnie z nieprawidłowościami**.

PCPR w Ostródzie Zarządzeniem Starosty Ostródzkiego Nr 31/2011 z dnia 30 listopada 2011 roku zostało wyznaczone na organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Organizację oraz zasady funkcjonowania Centrum określa regulamin organizacyjny stanowiący załącznik do Uchwały Nr 115/336/2013 Zarządu Powiatu w Ostródzie z dnia 29 sierpnia 2013 roku. Analiza ww. dokumentu wykazała, że w Centrum funkcjonuje Zespół do spraw pieczy zastępczej, wspierania rodziny i organizowania pomocy instytucjonalnej i

środowiskowej, realizujący zadania z zakresu rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej oraz pomocy społecznej, co pozostaje w sprzeczności z art. 76 ust. 2 ustawy /akta kontroli, str. 2-15/. Powyższa nieprawidłowość wynika z niewłaściwego podziału organizacyjnego pracy Centrum i z uwagi na wielowątkowość i złożoność prowadzonych spraw, może mieć wpływ na jakość ich realizacji.

Liczbę rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka funkcjonujących na terenie powiatu ostródzkiego oraz liczbę umieszczonych w nich dzieci, na dzień 15 grudnia 2015 roku, przedstawia poniższa tabela.:

typ rodzin	liczba rodzin	liczba dzieci
spokrewniona	104	132
niezawodowa	48	69
zawodowa	5	19
zawodowa specjalistyczna	0	0
zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	3	10
rodzinny dom dziecka	3	19
RAZEM	163	249

/akta kontroli, str.16/.

Kontroli poddano 25 losowo wybranych akt osobowych dzieci /akta kontroli str. 17-98/ umieszczonych w rodzinach zastępczych, w zakresie dokumentacji dotyczącej oceny, o której mowa w art. 128 pkt. 1 ustawy. Analizie poddano dwie ostatnie oceny sytuacji dzieci dokonane w poniżej wskazanych terminach:

- w 2014 roku: 9 czerwca; 17 października;
- w 2015 roku: 10 lutego; 8, 9 kwietnia; 11, 12, 13, 25 maja; 2, 3, 6 lipca; 12, 13, 18, 31 sierpnia; 1, 2 października; 30 listopada; 2, 3, 4, 7, 15 grudnia.

Stwierdzono, iż przedmiotowej oceny nie zawsze dokonywano z zachowaniem terminów określonych w przepisach art. 131 ust. 1 ustawy, jak to miało miejsce w przypadku:

Powyższa nieprawidłowość wynikała z przyczyn organizacyjnych i mogła skutkować niepodjęciem w odpowiednim czasie właściwych działań względem dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.

Stwierdzono także, iż organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał oceny sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych na posiedzeniach bez udziału pedagoga, co pozostaje w sprzeczności z postanowieniami art. 130 ust. 1 ustawy. Kierownik zespołu ds. pieczy zastępczej (...) podała /akta kontroli str. 99/, iż w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostródzie nie ma zatrudnionego pedagoga, w związku z czym oceny sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej dokonywano bez jego udziału. W sytuacjach pilnej potrzeby dokonania konsultacji sytuacji opiekuńczo – wychowawczej dziecka zapraszano do udziału w ww. posiedzeniach pedagoga szkolnego bądź pracowników Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej w Ostródzie lub Morągu czy pracowników Świetlicy Terapeutycznej w Ostródzie.

Ponadto ustalono, iż przedmiotowej oceny dokonywano nie zawsze z udziałem psychologa, jak to miało miejsce w przypadku: A. K. (03.12.2015r.), B. R. (04.12.2015r.), C. (03.12.2015r.), D. S. (02.10.2015r.), E. G. (17.10.2015 r., 17.10.2014 r.), F. M. (01.10.2015r.), G. E. (06.07.2015 r., 17.10.2014 r.), H. z. (30.11.2015r.), I. D. (07.12.2015r.), J. M. (30.11.2015 r.), K. (03.07.2015 r.), L. (14.08.2015 r.), M. (03.07.2015 r.), N. J. (31.08.2015 r.), Oliwii O. (31.08.2015 r.), P. D. (02.12.2015 r.), Q. (09.06.2014 r.), R. (01.10.2015 r.), S. K. (06.07.2015 r.).

Powyższe nieprawidłowości wynikają z niewłaściwej organizacji pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, co powoduje ryzyko zaplanowania działań nieadekwatnych do aktualnych potrzeb dziecka.

Analiza wybranych ocen sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej wykazała następujące nieprawidłowości:

1) brak zapisów w zakresie monitorowania procedury adopcyjnej dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie, o czym mowa w art. 128 pkt 4 ustawy.

Dokonanie oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej organizator utrwał w formie dokumentu pod nazwą „Ocena sytuacji dziecka (...) umieszczonego w rodzinie zastępczej (...)”. Dokument ten jednak, nie uwzględniał monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie tj. celu określonego w art. 129 pkt 4 ustawy.

2) niedokonywanie analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem oraz rodziną, o której mowa w art. 129 pkt 2 ustawy.

W badanych przypadkach nie dokonano analizy skuteczności stosowanych metod pracy z dzieckiem jedynie wymieniono stosowane metody pracy bądź wskazano działania podejmowane wobec wychowanków.

Natomiast w przypadku oceny sytuacji: (O. (31.08.2015 r.), R. (04.12.2015 r., 13.05.2015 r.), (11.05.2015 r., 02.12. 2015 r.), i O. (30.11.2015 r., 02.07.2015 r.), zapisy dokumentacji nie wskazują na dokonanie ww. analizy stosowanych metod pracy z rodziną.

3) lakoniczne zapisy w zakresie oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, o której mowa w art. 129 pkt 6 ustawy,

W badanych przypadkach stwierdzono lakoniczne zapisy w zakresie oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w piecz zastępczej najczęściej typu: pobyt dziecka w rodzinie zastępczej zasadny.

Po dokonaniu oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej, zgodnie z art. 131 ust. 2 ustawy, formułował na piśmie opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej, a następnie przekazywał je do właściwego sądu. Należy jednak wskazać, iż we wszystkich badanych przypadkach opinie te miały szablonowy charakter i ograniczały się jedynie do stwierdzenia, iż pobyt dziecka w rodzinie zastępczej jest zasadny, bez uwzględnienia indywidualnych dla każdego dziecka okoliczności, czy argumentów mających wpływ na jej wydanie /akta kontroli str. 100-146/.

Powyższe nieprawidłowości wynikają z braku dbałości o rzetelność prowadzonej przez organizatora dokumentacji - oceny sytuacji dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej, co powoduje ryzyko zaniechania działań, bądź zaplanowania ich w sposób nieadekwatny do aktualnych potrzeb dziecka.

Nie wniesiono uwag do oceny dokonywanej w obszarach, o których mowa w art. 129 pkt 1, 3, 5, 7 ustawy, tj. w zakresie: ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka; modyfikowania planu pomocy dziecku; oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb; informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Przedmiotem kontroli były również oceny rodzin zastępczych dokonane przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Analizie poddano akta siedemnastu rodzin zastępczych, w zakresie dokonywanej oceny, o której mowa w art. 132 ustawy, w tym ośmiu rodzin spokrewnionych, pięciu rodzin niezawodowych, dwóch rodzin zawodowych, jednej rodziny zawodowej pełniącej funkcje pogotowia rodzinnego oraz jednego rodzinnego domu dziecka /akta kontroli str. 147-213 /.

Ustalono, że ocen rodzin zastępczych/prowadzących rodzinne domy dziecka dokonywano z udziałem osób, o których mowa w art. 133 ustawy.

Analiza ww. dokumentacji wykazała, że w pięciu przypadkach i (...) organizator dokonał oceny rodziny zastępczej bez zachowania terminów wskazanych w art. 134 ust. 1,2 ustawy akta kontroli, str.147-212/. Z pisemnego wyjaśnienia Dyrektora Centrum wynika, że „nie zachowanie terminów oceny rodziny zastępczej wynikało z realnej dysproporcji pomiędzy zakresem zadań i obowiązków realizowanych przez Zespół ds. pieczy zastępczej, wspierania rodziny oraz organizowania pomocy instytucjonalnej i środowiskowej, ilością i wagą prowadzonych spraw, a liczbą pracowników tego Zespołu”/ akta kontroli 213/. Niedokonywanie ocen rodzin zastępczych/prowadzących rodzinne domy dziecka w terminach, o których mowa w art. 134 ustawy może skutkować niepodejmowaniem w odpowiednim czasie właściwych oddziaływań wobec dziecka umieszczonego w rodzinnej pieczy zastępczej.

Przedmiotowa dokumentacja zawierała ocenę obszarów, o których mowa w art. 40 ust. 1 ustawy oraz warunków określonych w art. 42 ust. 1-3 ustawy poprzez udzielenie, w każdej sferze, odpowiedzi: „tak”, „nie”, czasami uwagi na temat funkcjonowania rodziny. Ostatnim elementem ww. ocen było stwierdzenie dokonania: „pozytywnej” lub „negatywnej” oceny rodziny zastępczej/ prowadzącego rodzinny dom dziecka /akta kontroli str147-212/. Oceny obszarów, o których mowa powyżej, organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonywał na podstawie sporządzonych notatek służbowych, arkusza oceny zastępczej oraz informacji zamieszczonych w „Dzienniku pracy koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej”. Kontrolujący udzielili dyrektorowi Centrum bieżącego instruktażu dotyczącego zawierania opisu jakości sprawowanej pieczy przez rodzinę zastępczą/prowadzącego rodzinny dom dziecka w ocenach, o których mowa w art. 132 ustawy.

Stwierdzono, iż w trzech przypadkach (...) osoby pełniące funkcję rodziny zastępczej nie przedstawiły zaświadczeń, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5 ustawy, pomimo iż były pisemnie informowane o konieczności niezwłocznego ich dostarczenia organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej. Z uwagi na fakt, iż w prowadzonej przez Centrum dokumentacji znajdowały się pisma kierowane do ww. osób z prośbą o niezwłoczne dostarczenie zaświadczeń, o których mowa w art. 42 ust. 1 pkt 5 ustawy odstąpiono od zaleceń w przedmiotowym zakresie.

Ustalono, że we wszystkich poddanych kontroli ocenach rodzin zawodowych/niezawodowych w zakresie spełniania warunków, o którym mowa w art. 42 ust.1, 2, 3 ustawy dokonywano zapisów na podstawie informacji przekazywanych przez osoby tworzące ww. rodziny. Kontrolujący udzieli dyrektorowi Centrum bieżącego instruktażu w zakresie pobierania oświadczeń od osób tworzących rodzinę zastępczą/prowadzących rodzinny dom dziecka, potwierdzających spełnianie warunków określonych w art. 42 ust. 1 pkt 2-4 ustawy oraz informacji, o których mowa w art. 42 ust. 2 powyżej cytowanego aktu prawnego.

Do przedmiotowych ocen, zgodnie z art. 134 ust. 2a ustawy, rodziny zastępcze mogą złożyć, w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania, zastrzeżenia do starosty. Oceny poddane kontroli zawierały pisemne potwierdzenia, świadczące o fakcie ich otrzymania.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, działając w oparciu o art. 197d ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wnoszę o podjęcie przez dyrektora, jako osobę odpowiedzialną za ich powstanie, stosownych działań, mających na celu ich wyeliminowanie oraz realizację następujących zaleceń:

- 1.Podjąć działania w kierunku dokonania niezbędnych zmian dostosowujących do obowiązującego stanu prawnego w regulaminie organizacyjnym Centrum. Kopię dokumentu przedłożyć do wglądu organowi kontroli. Termin realizacji – 1 miesiąc.
- 2.Dokonywać ocen rodzin zastępczych/prowadzących rodzinne domy dziecka z zachowaniem terminów wskazanych w art. 134 ustawy.

3. Oceny sytuacji dziecka dokonywać z uwzględnieniem terminów określonych w art. 131 ust. 1 ustawy. Termin realizacji na bieżąco.
4. Oceny sytuacji dziecka dokonywać z uwzględnieniem udziału wszystkich osób wskazanych w art. 130 ust. 1 ustawy. Termin realizacji na bieżąco.
5. Oceny sytuacji dziecka dokonywać rzetelnie z uwzględnieniem wszystkich celów określonych w art. 129 ustawy. Termin realizacji na bieżąco.
6. Ocenę oraz opinię dotyczącą zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej formułować wraz z jej uzasadnieniem. Termin realizacji na bieżąco.

Kontrolowanej jednostce przysługuje prawo zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego i/lub zawartych w nim zaleceń pokontrolnych na zasadach określonych w art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Termin na wniesienie zastrzeżeń wynosi 7 dni od dnia otrzymania wystąpienia pokontrolnego wraz z zaleceniami. W przypadku niezgłoszenia zastrzeżeń, proszę o poinformowanie Wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych, w terminie 30 dni od dnia otrzymania niniejszego wystąpienia.

Podstawa:

- § 14 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 roku w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. 2015 poz. 1477),
- art. 197 d ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 332).

Do wiadomości:

- 1) Pan Andrzej Wiczkowski - Starosta Powiatu Ostródzkiego
- 2) a/a

Z up. WOJEWODY
WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO
Andrzej Tkacz
DYREKTOR
Wydziału Polityki Społecznej